

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Številka: 0073-10/2018/11

Datum: 29.1.2019

Zadeva: Povzetek pripomb in predlogov iz javne razprave o Splošnem aktu o elementih vzorčne ponudbe za veleprodajni lokalni dostop na fiksni lokaciji ter odgovori agencije

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljevanju: agencija) je pred sprejemanjem ukrepov na trgu elektronskih komunikacij, ki bodo pomembno vplivali na trg, skladno z 204. členom ZEKom-1 dolžna pridobiti in primerno upoštevati mnenje zainteresirane javnosti. Agencija je tako 1. 10. 2018 na svoji spletni strani objavila predlog in obrazložitev Splošnega akta elementih vzorčne ponudbe za veleprodajni dostop na fiksni lokaciji. Obenem je pozvala zainteresirano javnost naj poda svoje pripombe oziroma morebitne predloge in mnenja do 5. 11. 2018.

Do roka, to je do 5. 11. 2018, je agencija prejela odzive naslednjih družb: Telekom Slovenije d.d., Telemach d.o.o, T-2 d.o.o. in Vahta d.o.o.

V nadaljevanju je povzetek pripomb zainteresirane javnosti, ki so prispele v predpisanem roku, in odgovor agencije nanje.

Pripomba Vahta, d.o.o.: prepoved pogojevanja zakupa zmogljivosti zavezanca z zakupom drugih zmogljivosti zavezanca, ki jih upravičenec ne potrebuje:

Podjetje Vahta v objavljenem predlogu pogrša določilo, da zavezanec ne sme pogojevati koriščenja določenega nabora storitev s koriščenjem drugih storitev, opredeljenih v istem ali drugem aktu. Na primer, ne sme pogojevati možnosti koriščenja dostopa do omrežnih zmogljivosti (1. alineja prvega odstavka 4. člena) s koriščenjem dostopa do skupne lokacije (prvi odstavek 5. člena).

Trenutno se namreč to dogaja, zavezanec pogojuje možnost uporabe cevne kanalizacije (pripadajoča zmogljivost omrežja) z uporabo skupne lokacije vozlišča, kar ni prav. Nesprejemljivo je namreč, da se druge operaterje obvezuje, da lastno topologijo omrežja osnujejo na vozliščih operaterja s prevladujočo tržno močjo.

Po mnenju Vahte temu pritrjuje tudi že sedanja regulatorna odločba št. 38244-1/2017/29, vendar Vahta prosi, da se v aktu to eksplicitno zapiše.

Odgovor agencije:

Agencija je v prvem odstavku 8. člena zapisala, »Vzorčna ponudba se šteje za dovolj razčlenjeno takrat, ko upravičencem ni potrebno plačati za elemente omrežja, zmogljivosti ali storitve, ki niso nujno potrebne za zagotavljanje njihovih storitev in mora vsebovati elemente ponudbe, z njimi povezane pogoje in cene.« Iz navedenega teksta sledi, da pogojevanje zakupa zmogljivosti ali storitve z zakupom druge zmogljivosti ali storitve, ki je operater ne potrebuje, ni dovoljeno.

Pripomba Telekom Slovenije, d.d.: vsebinska neprimernost splošnega akta in hierarhija pravnih aktov:

Telekom ugotavlja, da Agencija v obrazložitvi predloga spremembe predmetnega splošnega akta navaja, da je sprememba usklajena s poimenovanjem upoštevnih trgov v zadnjem priporočilu EU o upoštevnih trgih (Priporočilo 2014/710/EU) ter da je predlog spremembe usklajen z Odločbo Agencije št. 38244-1/2017/29 z dne 5.12.2017, ki podrobneje predpisuje obveznosti operaterja s pomembno tržno močjo na predmetnem upoštevnem trgu. Ob sicer splošni zakonski podlagi iz 5. odstavka 102. člena ZEKom-1, ki določa, da »ne glede na določbe od prvega do četrtega odstavka tega člena mora vzorčna ponudba za razvezan dostop do krajevne zanke vsebovati vsaj tiste elemente, ki jih agencija določi s splošnim aktom pripravljenim v skladu s predpisi EU«, je takšen način normiranja elementov vzorčne ponudbe vsebinsko nepotreben. Celotna določba 102. člena ZEKom-1C, kot tudi vsa dosedanja praksa določanja obveznosti operaterja s pomembno tržno močjo z vidika ukrepov preglednosti, je usmerjena v to, da so konkretni ukrepi naloženi operaterju s pomembno tržno močjo določeni konkretno v regulatorni odločbi za posamezen relevanten trg (kot predvideva tudi 102. člen ZEKom-1 v odstavkih od 1.-4.).

Sklicevanje v Predlogu splošnega akta na usklajenost predloga z odločbo Agencije št. 38244-1/2017/29 z dne 5.12.2017, je po mnenju Telekoma neprimerno. Izhajajoč iz hierarhije pravnih aktov ter ob upoštevanju narave splošnosti podzakonskih aktov na eni strani in odločb kot konkretnih aktov, ki jih izdaja Agencija, morajo biti odločbe kot konkretni akti izdani v okviru veljavnih določb zakona in podzakonskih aktov in je sklicevanje na to, da se kasneje predlagan predlog splošnega akta usklajuje z obveznostmi določenimi v predhodno izdani konkretni odločbi za enega od relevantnih trgov, neprimerno in nesistemsko.

Odgovor agencije:

Agencija pojasnjuje, da je zaradi spremenjene definicije upoštevnih trgov (sprememba predpisa EU) potrebno spremeniti tudi predmetni splošni akt, saj je prej veljavni splošni akt urejal problematiko v obsegu, ki je bil usklajen s prejšnjo definicijo upoštevnega trga. ZEKom-1 v petem odstavku 102. člena določa, da mora biti predmetni splošni akt pripravljen v skladu s predpisi EU.

Agencija je pri pripravi predmetnega splošnega akta upoštevala, da splošni akt določeno področje ureja na splošno, podrobnosti pa ureja vsakokrat veljavna regulatorna odločba.

Pripomba Telekoma Slovenije, d.d.: 8. člen:

Agencija je v 2. odstavku 8. člena zapisala, da mora zavezanec oblikovati enotno vzorčno ponudbo za vse obveznosti, opredeljene v odločbi, v obrazložitvi Predloga, pa je zapisala da mora biti celotna ponudba operaterja na trgu veleprodajnega lokalnega dostopa na fiksni lokaciji zajeta v eni vzorčni ponudbi. Telekom Slovenije bi želel Agencijo opozoriti na pomensko razliko med »eno« in »enotno« vzorčno ponudbo. Enoten lahko pomeni da je »za vsakega, pri vsakem enak«, kar pomeni, da je vzorčnih ponudb lahko več, njihova vsebina pa je v bistvu enaka. Trenutno besedilo predloga splošnega akta razumemo kot, da Agencija pričakuje eno samo vzorčno ponudbo.

Odgovor agencije:

*Agencija pojasnjuje, da je pravilno tolmačenje »ena ponudba«. Drugi odstavek 8. člena je popravljen tako, da se glasi: »Zavezanec mora oblikovati **eno samo** vzorčno ponudbo za vse zmogljivosti in storitve opredeljene v odločbi«. Predmetni odstavek se dodatno dopolnjuje še s tekstom, ki je v celoti naveden in obrazložen pri odgovoru na pripombo družbe T-2, d.o.o.*

Pripomba T-2, d.o.o.: prepoved ponujanja komercialnih storitev v vzorčni ponudbi ter prepoved izenačenja komercialne in regulirane ponudbe

T-2 predlaga, da splošni akt vsebuje določilo, da vzorčna ponudba lahko določa le veleprodajne storitve, ki jih je agencija opredelila z odločbo, torej ne tudi komercialnih veleprodajnih storitev ponudnika veleprodajnih storitev. Vključevanje komercialnih veleprodajnih storitev med regulirane veleprodajne storitve povzroča nepreglednosti ponudbe OPTM in s tem nepotrebno zmedo na veleprodajnem trgu. S tem namenom predlagamo tudi, da se v splošni akt doda določilo, da komercialna ponudba OPTM ne sme biti identična regulirani ponudbi OPTM.

Odgovor agencije:

Agencija sprejema pripombo, ki se nanaša na večjo preglednost ponudbe OPTM, zato je drugi odstavek osmega člena dopolnila z določilom, da morajo biti neregulirane zmogljivosti in storitve jasno označene. Z namenom večje preglednosti ponudbe OPTM je agencija tudi predpisala, da je morebitna ponudba nereguliranih zmogljivosti in storitev v vzorčni ponudbi omejena samo na zmogljivosti in storitve, ki spadajo na veleprodajni lokalni dostop na fiksni lokaciji. Zmogljivosti in storitev z drugih trgov tako ni dovoljeno vključevati v vzorčno ponudbo.

Drugi odstavek 8. člena, se v celoti glasi: »Vzorčna ponudba mora vsebovati vse obveznosti, opredeljene v odločbi, poleg tega pa lahko vsebuje tudi ostale zmogljivosti in storitve na veleprodajnem lokalnem dostopu na fiksni lokaciji, pri čemer morajo biti le-te jasno označene. Zavezanec mora oblikovati eno samo vzorčno ponudbo za vse zmogljivosti in storitve na trgu veleprodajnega lokalnega dostopa na fiksni lokaciji opredeljene v odločbi. Vzorčna ponudba ne sme vsebovati zmogljivosti ali storitev, ki ne sodijo v veleprodajni lokalni dostop na fiksni lokaciji.«

Pripomba T-2, d.o.o.: Predlogi dodatnih splošnih aktov:

Osnutek splošnega akta je bil pripravljen za storitev veleprodajnega lokalnega dostopa na fiksni lokaciji. T-2 predlaga, da Agencija v najkrajšem mogočem času pripravi tudi:

- osnutek "Splošnega akta o elementih vzorčne ponudbe za veleprodajni osrednji dostop na fiksni lokaciji za izdelke za množični trg" oz. širokopasovni dostop z bitnim tokom; in
- osnutek "Splošnega akta o elementih vzorčne ponudbe za veleprodajni visokokakovostni dostop na fiksni lokaciji".

Čeprav tu ne gre za izrecno zahtevo regulativnega okvira EU, bi bil tak pristop konsistenten, zanj pa ima Agencija tudi jasno pooblastilo v zakonu (prvi in drugi odstavek 172. člena ZEKom-1).

Odgovor agencije:

Agencija ocenjuje, da predlagani splošni akti ne bi prispevali k večji regulatorni predvidljivosti, saj sedaj veljavne regulatorne odločbe dovolj natančno opredeljujejo vsebino posameznih vzorčnih ponudb. Splošni akt o vzorčni ponudbi za veleprodajni lokalni dostop na fiksni lokaciji je nastal na podlagi določil 102. člena ZEKom-1, za preostale Splošne akte, ki jih predlaga T-2. d.o.o., pa tovrstnih določil v ZEKom-1 ni.

Pripomba T-2, d.o.o.: 8. člen:

Po mnenju T-2 je nujno, da se izrecno določi veljavnost splošnega akta tudi za storitev VULA, saj regulirani operater trenutno očitno krši drugi odstavek 8. člena predloga. Kljub enotnemu trgu za lokalni dostop je namreč regulirani operater oblikoval ločeno ponudbo za storitve VULA, na podlagi česar bi lahko sklepali na poskuse izigravanja obveznosti, na primer v smislu zahteve po podvajanju kapacitet ipd. V izogib temu bi morda moral splošni akt dodatno pojasniti, da to pomeni prepoved ločenih dokumentov za VULA in fizično razvezavo.

Odgovor agencije:

Z dnem uveljavitve predmetnega splošnega akta bo obveznost oblikovanja ene vzorčne ponudbe predpisna v drugem odstavku 8. člena.

Pripomba T-2, d.o.o.: razčlenitev nejasnih cenovnih postavk v vzorčni ponudbi:

T-2 ugotavlja, da bi bilo dobro splošni akt izkoristiti za rešitev več problemov, ki se pojavljajo v regulatorni praksi, ne pa zgolj za izpolnitev minimalnih zahtev regulativnega okvira EU. T-2 glede na število sporov in nejasnosti na slovenskem trgu namreč zelo dvomi, da je sledenje absolutnemu minimumu določb po petem odstavku 102. člena ZEKom-1 primerna strategija Agencije.

Glede na to predlaga, da se v splošni akt izrecno vključi zahteva po razčlenjenosti nejasnih cenovnih postavk, poimenovanih na primer kot nekakšna abstraktna in nedoločljiva »kapaciteta«. Gre za zavajajočo terminologijo, ki jo je regulirani operater že uporabljal v prvih letih po liberalizaciji (»dostopovna kapaciteta« PSTN central za zaključevanje govornega prometa), v zadnjih letih pa se je zaradi neaktivnosti agencije ta pojav začel ponavljati, tokrat v povezavi s storitvami veleprodajnega lokalnega dostopa ter dostopa na centralni lokaciji.

Postavke v vzorčni ponudbi bi morale biti jasno podprte s konkretnimi stroški uporabljenih omrežnih elementov oziroma drugimi neposrednimi stroški, ki so zanje temelj. Če se ti stroški delijo med več storitev, bi morala vzorčna ponudba pojasniti ključne, po katerih se ti stroški delijo med storitvami. Ker se v praksi reguliranega operaterja trenutno pojavljajo tovrstne nejasne postavke, pravila po dosedanjem splošnem aktu, ki ustrezajo prvemu odstavku 8. člena predloga, očitno tudi ne preprečujejo, da bi operaterji plačevali za storitve, ki jih ne potrebujejo. Zato je treba v splošnem aktu predvideti dodatne, bolj konkretne zahteve glede razčlenitve postavk in njihove utemeljitve s konkretnimi stroški. Tako bi lahko prvemu odstavku 8. člena Agencija dodala stavek: »Postavke v vzorčni ponudbi morajo odražati konkretne uporabljene omrežne elemente ali druge stroške (na primer delo), oziroma njihove jasno določljive deleže. Postavke vzorčne ponudbe, oblikovane v nasprotju s tem odstavkom, štejejo za nične.«

Odgovor agencije:

Agencija pojasnjuje, da je namen splošnega akta, da med drugim opredeljuje obveznost preglednosti, podrobnosti, kot je npr. obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva, pa so vsebine, ki so del regulatorne odločbe. Agencija tako ne sprejema predloga dopolnitve 8. člena splošnega akta, saj podrobnejše obrazložitve cen ni smiselno vključevati v vzorčno ponudbo.

V primeru suma nespoštovanja obvez, naloženih v vsakokrat veljavni regulatorni odločbi, pa lahko agencija uvede ustrezne postopke.

Pripomba Telemach, d.o.o: predlog za definicijo omrežnih zmogljivosti

Telemach uvodoma pozdravlja posodobitev Splošnega akta in uskladitev s terminologijo in razvojem upoštevanih trgov. Nadalje v zvezi z besedilom predloga predlaga zgolj konkretno dopolnitev 2. člena predloga, kjer predlaga dodatno točko iv. 1. odstavka in preštevilčenje ostalih točk 1. odst. 2. člena z besedilom, ki bo opredelil v nadaljevanju akta na 13 drugih mestih uporabljen izraz »omrežne zmogljivosti« in sicer s sklicevanjem na obstoječe opredelitve iz 43. in 46. točke 3. člena ZEKom-1: iv. omrežne zmogljivosti so zmogljivosti, potrebne za izvedbo operaterskega dostopa in pripadajoče zmogljivosti

Navedena opredelitev je potrebna zaradi odvrčanja dvoma glede obsega elementov, ki morajo biti v vzorčni ponudbi opredeljeni, saj bi morebitna ozka interpretacija omrežnih zmogljivosti lahko povzročila manjko preglednosti in s tem pojav cenovne ali ne-cenovne diskriminacije pri zagotavljanju veleprodajnega dostopa.

Odgovor agencije:

Agencija pojasnjuje, da se pojem omrežne zmogljivosti ne nanaša samo na 43a. točko in 46. točko 3. člena ZEKom-1, temveč tudi na vse zmogljivosti, ki so potrebne za zagotavljanje operaterskega dostopa, vključno s pripadajočimi zmogljivostmi. Agencija sprejema predlog Telemacha in dodaja definicijo: »Omrežne zmogljivosti so zmogljivosti, potrebne za zagotavljanje operaterskega dostopa vključno pripadajoče zmogljivosti.«